

DN Debatt**DN Debatt.** "FN-avtalet banar väg för en värld utan kärnvapen"

Det nya förbudet mot kärnvapen kommer att öppna för signering den 20 september. Kärnvapenländerna uppmanas nu av den stora majoriteten av världens länder att ansluta sig till förbudet och företa en oåterkallelig avrustning. Foto: Clare Conboy

Publicerad 21:00

Fredagen den 7 juli utbröt jubel på FN:s högkvarter i New York när 122 stater röstade igenom ett avtal som förbjuder kärnvapen. Nu måste Sverige visa ledarskap och snarast underteckna och ratificera avtalet, uppmanar Andreas Tolf, Svenska läkare mot kärnvapen, och Gabriella Irsten, Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet.

Kärnvapen var fram till den 7 juli det enda massförstörelsevapen som inte förbjudits genom ett internationellt avtal. Förbudet är ett enormt genombrott för kärnvapenedrustningen och en central del i arbetet för en kärnvapenfri och säkrare värld.

Förbudet omfattar inte bara utveckling och användning av kärnvapen utan också alla steg däremellan. Att inneha, prova, utplacera, ta emot och hota med kärnvapen eller understödja andra länders kärnvapenprogram, kommer att bli förbjudna handlingar då avtalet träder i kraft. Förbudet stärker den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna. Genom förbudet uppfylls även icke-spridningsavtalets sjätte artikel om att genomföra förhandlingar i syfte att skapa ett avtal om fullständig avrustning.

Bakom framgången finns en majoritet av världens kärnvapenfria stater och ett starkt civilsamhälle. Med den växande insikten om att varje användning av kärnvapen får ofattbara katastrofala humanitära konsekvenser har frustrationen tilltagit över kärnvapenländernas ovilja att nedrusta.

Det humanitära perspektivet har det senaste decenniet förändrat debatten om kärnvapen från kärnvapenstaternas maktintressen till global kollektiv mänsklig säkerhet. Detta har öppnat för den förbudsprocess som drivits av kärnvapenfria länderna i nära samarbete med civilsamhället. International campaign to abolish nuclear weapons (ICAN) har koordinerat 440 organisationer i över 100 länder för att nå målet om ett kärnvapenförbud, och vi har drivit detta arbete i Sverige.

När normer förändras, påverkas alla stater oavsett om de är med i avtalet eller inte, vilket erfarenheterna från andra vapenförbud visat

Kärnvapen är till sin natur djupt odemokratiska. De anskaffas med totalitära anspråk för att tvinga folk och länder till underkastelse genom hot om fullständig förintelse. I och med beslutet den 7 juli har majoriteten av världens länder gett en tydlig signal till kärnvapenstaterna att dessa vapen inte tillhör vår tid. Oräknliga är de aktivister, politiker och diplomater som ägnat sina liv åt kärnvapenedrustning. Civilsamhället, både globalt och i Sverige, har visat att det går att åstadkomma förändring i en fråga som ansetts orubblig. Dessa två aspekter ger hopp till alla som arbetar för demokratisk förändring.

Samtliga kärnvapenländer investerar i dag enorma summor i program för att förnya sina arsenaler, trots att de förbundit sig genom icke-spridningsavtalet att avrusta. Kärnvapenstaterna och deras allierade har bojkottat förbudsprocessen och uttryckt sitt starka missnöje. De vill behålla en världsordning byggd på hot om total undergång – inte endast av motståndaren, utan hela vår civilisation.

Problemet med denna ordning är att den skapar ett begär efter kärnvapen och driver därmed en spridning. Om vi inte accepterar en värld där kärnvapen innehas av allt fler stater, finns det inte något annat alternativ än en total eliminering. Förbudsavtalet har nu gjort det tydligt att de aktiviteter som Nordkorea och resterande kärnvapenstater utför är olagliga.

Kärnvapenländernas starka reaktioner på förbudsprocessen är ett bevis på dess styrka. Donald Trumps FN-ambassadör Nikki Haley höll ett närmast parodiskt anförande i anslutning till förhandlingarnas början i mars där hon retoriskt frågade sig huruvida ”de vi i

dag ser gå in i generalförsamlingen för att förbjuda kärnvapen [...] verkligen förstår vilket hot vi lever under". Haley tycktes vara helt omedveten om de tusentals kärnvapen som står

redo att inom loppet av minuter föra mänskligheten in i en säker ragnarök.

ÄS ARTIKEL 2 AV 8

Vidare sade **orskare hoppas på kärnvapenförbud**

vi måste vara "realistiska"; en patriarkal föreställning där dessa begrepp ses som två motsatser. Hon ger också uttryck för en ofattbart respektlös hållning gentemot de kvinnor i bland annat Stillahavsområdet som drabbats av missfall eller fött dödfödda och missbildade barn som en konsekvens av USA:s och andra länders kärnvapenprovsprängningar. Kvinnor och läkare har varit ledande i kampen mot kärnvapen, inte minst då de fått bära och bevittna konsekvenserna av dem.

USA, Storbritannien och Frankrike kom efter att förbudet antagits med ett gemensamt uttalande där de fördömde avtalet, som de hävdar "uppenbart förbiser det internationella säkerhetsklimatets verklighet". Ett läckt, hemligt amerikanskt regeringsmeddelande medger samtidigt att "effekterna av ett förbud mot kärnvapen kan vara omfattande" och "illegitimera konceptet kärnvapenavskräckning". Farhågan huruvida förbudet är tandlöst är därmed besvarad: att kärnvapenstaterna berörs, står bortom varje tvivel. Detta innan avtalet ens trätt i kraft.

FN:s generalsekreterare Antonio Guterres välkomnade däremot förbudet och uttryckte sin förhoppning om förnyat internationellt samarbete i syfte att uppnå vårt gemensamma mål om en kärnvapenfri värld. Ett mål som ligger i linje med förpliktelserna i FN-stadgan.

Genom förbudet illegitimeras innehavet av dessa vapen, deras attraktionskraft minskar och normen mot kärnvapen stärks. Tröskeln att använda kärnvapen höjs. När normer förändras, påverkas alla stater oavsett om de är med i avtalet eller inte, vilket erfarenheterna från andra vapenförbud visar. Kärnvapenländerna uppmanas nu av den stora majoriteten av världens länder att ansluta sig till förbudet och inom avtalets ramar företa en tidsbunden, transparent och oåterkallelig avrustning av kärnvapnen.

Människor över hela jorden har anledning att glädja sig över det största genombrottet i kärnvapenfrågan på decennier, kanske någonsin. Kärnvapen är förbjudna, vi skrev historia den 7 juli. Nu vidtar processen att få avtalet att träda i kraft. Det är riksdagen som beslutar om Sverige ska ratificera avtalet. Vi förväntar oss ett ja, allt annat vore ovärdigt en humanitär stormakt.

Setsuko Thurlow, som vid 13 års ålder överlevde bombningen av Hiroshima, fick efter beslutet avsluta förhandlingarna inför staterna och civilsamhället. Nu är det vår plikt att låta detta förbud bana väg för en kärnvapenfri värld och uppfylla hennes ord. "Jag har väntat på denna dag i över sju decennier och är jublande glad att den äntligen kommit. Detta är början på slutet för kärnvapen."

Fakta. Kärnvapenförbudet

Antogs den 7 juli med 122 röster för och en emot (Nederländerna).

Förbudet träder i kraft när det ratificerats av 50 FN-stater. Första datum för ratificering är den 1 september.

Kärnvapen är den sista gruppen av massförstörelsevapen som förbjuds genom internationella avtal.

I dag finns knappt 15 000 kärnvapen i världen.

Källa: AFP

ÄMNEN

[FN](#)

Detta är en opinionstext i Dagens Nyheter. Skribenten svarar för åsikter i artikeln.

Gabriella Irsten, politisk handläggare på Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, IKFF

Andreas Tolf, ordförande för Svenska läkare mot kärnvapen

Båda var på plats vid FN i New York under förhandlingarna som ledde fram till ett avtal som förbjuder kärnvapen.

[Tillbaka till toppen](#)

Andra läser.

Sverige

Transportstyrelsens ordförande lämnar sitt uppdrag

STHLM

"Sopberget är en hemlig bomb som väntar"

Världen

Han var åttonde personen på Trump Juniors ryssmöte

